

พุทธวจนจากพระโอษฐ์

by

ศัตตะธรรมา

พุทธวจนจากพระโอษฐ์

เล่ม 2

เรียบเรียงโดย

ศัตตะธรรมา

คำนำจากผู้เรียบเรียง

เนื่องด้วยข้าพเจ้านี้เป็นผู้เรียบเรียง ไม่ได้คิดค้นหรือแต่งขึ้นมาแต่อย่างใด เพียงเพราะมีจิตศรัทธาตั้งมั่นในพระพุทธศาสนา แล้วก็มาคิดว่าจะมีหนทางใดบ้างที่ทำให้เรานี้ได้บุญได้กุศล ก็ไปเปิดเจอพระพุทธรูปทองคำสอนขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่ออ่านแล้วเกิดจิตฟ่องใส ก็มีความปรารถนาจะนำมาเผยแพร่ต่อเพื่อก่อให้เกิดกุศล เพราะไม่มีทานใดเสมอได้ด้วยการให้ธรรมะเป็นทาน

ขอคัดลอกจากเว็บมาลงในรูปแบบหนังสือเพื่อให้อ่านง่ายขึ้น ก็หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะเกิดประโยชน์สำหรับผู้ใฝ่ธรรม สำหรับผู้ใฝ่บุญทุกท่านนะคะ เมื่อท่านได้อ่านแล้วเกิดจิตฟ่องใส ก็ขอรบกวนช่วยแบ่งบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ นั้นมาถึงข้าพเจ้าให้สามารถก้าวข้ามอุปสรรคขวากหนามและความลำบากที่ได้รับอยู่ขณะนี้ให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยเทอญ

ที่มา

<http://www.84000.org/true/index.html>

คิตะธารา

พุทธวจนจากพระโอสถ

เล่ม 2 (517 หน้า)

301 พระอรหันต์กับพระพุทธเจ้า

ปัญหา พระพุทธเจ้ากับพระอรหันต์สาวกเหมือนกันและแตกต่างกันในแง่ไหนบ้าง

พุทธดำรัสตอบ

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พระตถาคต อรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้า หลุดพ้นเพราะเบื่อหน่าย... คลายกำหนัด เพราะความดับ เพราะความถ้อยมั่นในรูป... เวทนา... สัญญา... สังขาร... วิญญาณ คนจึงเรียกว่า สัมมาสัมพุทธะ

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แม้ภิกษุผู้ หลุดพ้นด้วยปัญญา หลุดพ้นแล้ว เพราะเบื่อหน่าย... คลายกำหนัด เพราะความดับ เพราะความไม่ถ้อยมั่นในรูป... เวทนา... สัญญา... สังขาร... วิญญาณ คนจึงเรียกว่า ปัญญาวิมุต

“.....ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ในข้อนี้ จะมีอะไรเป็นข้อแปลกกัน มีอะไรเป็นลักษณะเฉพาะ มีอะไรเป็นเหตุแตกต่างกัน ระหว่างพระ

ตถาคตผู้อรหันต์สัมมาสัมพุทธะกับภิกษุผู้เป็นปัญญาวิมุต

“.....คูก่อนภิกษุทั้งหลาย พระตถาคต ผู้อรหันต์สัมมาสัมพุทธะ เป็นผู้นำทางที่ยังไม่เกิดให้เกิด ทำทางที่ยังไม่มีใครรู้ให้รู้ บอกทางที่ยังไม่มีใครบอกเป็นผู้รู้แจ้งหนทาง เข้าใจทางฉลาดในทาง

“.....คูก่อนภิกษุทั้งหลาย ส่วนสาวกทั้งหลายในบัดนี้เป็นผู้เดินตามทาง เป็นผู้มาภายหลัง อันนี้แลเป็นข้อแปลกกัน.....”

พุทธสูตร ขันธ. ส. (๑๒๕-๑๒๖)

ตป. ๑๗ : ๘๑-๘๒ ตท. ๑๗ : ๗๐

ตอ. K.S. ๓ : ๕๗-๕๘

302 ความหมายของอนัตตา

ปัญหา คำว่า “อนัตตา” มีความหมายว่าอย่างไร

พุทธคำรัสตอบ

“.....คุณก่อนภิกษุทั้งหลาย รูป... เวทนา... สัญญา... สังขาร...

วิญญาณ เป็นอนัตตา (ไม่ใช่ตัวตนอันเป็นอมตภาพตามทัศนะของ
ฮินดู) ถ้าหากว่า... จักเป็นอัตตาไซ้รู้ รูป... เวทนา... สัญญา...

สังขาร... วิญญาณ นี้คงไม่เป็นไปเพื่ออาหาร ทั้งยังจะได้ตามความ
ปรารถนาในรูป... เวทนา... สัญญา... สังขาร... วิญญาณ ว่า ขอรูป

... เวทนา... สัญญา... สังขาร... วิญญาณ ของเราจึงเป็นอย่างนี้เกิด
อย่าได้เป็นอย่างนั้นเลย ก็เพราะเหตุที่รูป... เวทนา... สัญญา...

สังขาร... วิญญาณ เป็นอนัตตา ฉะนั้น.... จึงเป็นไปเพื่ออาหาร และ
ไม่ได้ตามความปรารถนา....”

ปัญจวัคคีย์สูตร ขันธ. สั. (๑๒๗)

ตป. ๑๗ : ๘๒-๘๓ ตท. ๑๗ : ๗๑-๗๒

ตอ. K.S. ๓ : ๕๕-๖๐

303 เหตุมีปัจจัยมี

ปัญหาเจ้าลิจฉวี นามว่ามหาตี เข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้าแล้ว กราบ
ทูลว่า ท่านปुरुณกัสสปะสอนว่า สัตว์ทั้งหลายเศร้าหมองหรือ
บริสุทธิ์เอง โดยไม่มีเหตุปัจจัย พระผู้มีพระภาคทรงเห็นอย่างไร?

พุทธคำรับตอบ

“.....คุณอนมหาตี เหตุมีปัจจัยมี เพื่อความเศร้าหมอง ของสัตว์
สัตว์ทั้งหลายมีเหตุมีปัจจัยจึงเศร้าหมอง เหตุมีปัจจัยมีเพื่อความ
บริสุทธิ์ของสัตว์ สัตว์ทั้งหลายมีเหตุมีปัจจัยจึงบริสุทธิ์

“.....คุณอนมหาตี หากรูป... เวทนา... สัญญา... สังขาร... วิญญาณ นี้
เป็นทุกข์ฝ่ายเดียว รับแต่ทุกข์ตามสนอง หยั่งลงสู่ความทุกข์มิได้
ประกอบด้วยสุขบ้างแล้ว สัตว์ทั้งหลายก็จะไม่พึงกำหนดใน รูป...
เวทนา... สัญญา... สังขาร... วิญญาณ ก็เพราะ รูป... เวทนา...
สัญญา... สังขาร... วิญญาณเป็นสุข สุขตามสนองหยั่งลงสู่
ความสุข มิได้ประกอบด้วยทุกข์เสมอไป ฉะนั้นสัตว์ทั้งหลายจึง
กำหนดในรูป เพราะกำหนดจึงเกาะเกี่ยวผูกพัน เพราะเกาะเกี่ยว
ผูกพันจึงเศร้าหมอง....คุณอนมหาตี สัตว์ทั้งหลายมีเหตุมีปัจจัยจึง
เศร้าหมองด้วยอาการอย่างนี้.....

“.....ดูก่อนมหาตี หากว่ารูป... เวทนา... สัญญา... สังขาร...
วิญญาณ นี้จักเป็นสุขถ่ายเดียว ตกลงสู่สุขก้าวลงสู่สุข มิได้
ประกอบด้วยทุกข์บ้างแล้ว สัตว์ทั้งหลายก็จะไม่พึงเบื่อหน่ายใน
รูป... เวทนา... สัญญา... สังขาร... วิญญาณ ก็เพราะ รูป... เวทนา...
สัญญา... สังขาร... วิญญาณตกลงสู่ทุกข์ หยั่งลงสู่ทุกข์มิได้
ประกอบด้วยสุขเสมอไป ฉะนั้นสัตว์ทั้งหลายจึงเบื่อหน่ายในรูป...
เวทนา... สัญญา... สังขาร... วิญญาณ เมื่อเบื่อหน่ายย่อมคลาย
กำหนด เพราะคลายกำหนดจึงบริสุทธิ์..... สัตว์ทั้งหลายมีเหตุมี
ปัจจัยจึงบริสุทธิ์ด้วยอาการอย่างนี้.....

มหาติสูตร ขันธ. สั. (๑๓๑-๑๓๒)
ตป. ๑๓ : ๘๕-๘๘ ตท. ๑๓ : ๓๔-๓๕
ตอ. K.S. ๓ : ๖๐-๖๒

พ. ท. ว. จ. น. (เจ. ส.) ก. ม. พ. ร. ะ. โ. อ. ๒๕๕๕ ย. บ. เ. ร. ย. ง. โ. ๑
อุปาทยสูตร มัญญมานสูตร อภินันทมานสูตร ชั้นธ. ตี. (๑๓๕,
๑๔๐, ๑๔๑)

ตป. ๑๓ : ๕๑-๕๔ ตท. ๑๓ : ๓๕-๔๒

ตอ. K.S. ๓ : ๖๔-๖๕

ตัวอย่าง

305 วิธีคิดเกี่ยวกับขั้น ๕

ปัญหา บุคคลควรคิดและปฏิบัติเกี่ยวกับขั้น ๕ อย่างไรบ้าง ?

พุทธคำรัสตอบ

“.....คุณก่อนภิกษุรูป... เวทนา... สัญญา... สังขาร... วิญญาณ เป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา มิใช่ของตน ล้วนจงใจให้กำหนด ควรละความพอใจในสิ่งนั้นๆ เสีย.....”

อนิจจสูตร ๗๓๗ ขั้น ๕. ส. (๑๔๒, ๑๔๓, ๑๔๔, ๑๔๕, ๑๔๖)

ตบ. ๑๗ : ๕๔-๕๗ ตท. ๑๗ : ๘๓-๘๗

ตอ. K.S. ๓ : ๖๕-๖๖

306 วิธีกำจัดอหังการ มมังการ

ปัญหา บุคคลรู้เห็นอย่างไร จึงจะไม่มีความยึดถือว่ามีเรา (อหังการ) ความยึดถือว่าเป็นของเรา (มมังการ) และอนุสัยคือ ความถือตัว (มานานุสัย) ในกายที่มีวิญญานนี้ และสรรพนิमित ภายนอก?

พุทธคำรัสตอบ

“.....คุณก่อนราชะ รูป... เวทนา... สัญญา... สังขาร... วิญญาน อย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งที่เป็นอดีต อนาคต และปัจจุบัน เป็นภายในหรือ ภายนอก หยาบหรือละเอียด เลวหรือประณีต อยู่ในที่ใกล้หรือไกล อริยสาวกย่อมพิจารณาเห็น รูป... เวทนา... สัญญา... สังขาร... วิญญาน ทั้งหมดนั้นด้วยปัญญาอันชอบตามความเป็นจริงอย่างนี้ว่า นั่นไม่ใช่ของเรา นั่นไม่ใช่เรา นั่นไม่ใช่อัตตาของเรา คุณก่อน ราชะ บุคคลรู้เห็นอย่างนี้แล จึงไม่มีอหังการ มมังการ และมานานุสัย ใน กายที่มีวิญญานนี้ และในสรรพนิमितภายนอก...”

ราชสูตร จันธ. ส. (๑๔๗)

ตป. ๑๗ : ๕๘ ตท. ๑๗ : ๘๗-๘๘

ตอ. K.S. ๓ : ๑๗ : (๕) ๖๖-๖๗

307 เทพเจ้าอมตะมีหรือไม่

ปัญหา ศาสนาบางศาสนาเชื่อว่ามีเทวดาที่มีอมตะเที่ยงแท้แน่นอน
ในเรื่องนี้ พระพุทธศาสนามีทัศนะอย่างไร?

พุทธคำรัสตอบ

“.....คู่อ่อนภิกษุทั้งหลาย พญาสีหมฤคราชออกจากที่อาศัยในเวลา
เย็นแล้วเหยียดกาย แล้วเหลียวแลดูทิศทั้ง ๔ โดยรอบ แล้วบันลือสี
หนาท ๔ ครั้งแล้วออกเดินไปเพื่อหากิน.... พวกสัตว์ดิรัจฉานทุก
หมู่เหล่าได้ยินเสียงพญาสีหมฤคราชบันลือสีหนาท อยู่ โดยมาก
ย่อมถึงความกลัว... พญาสีหมฤคราชมีฤทธิ์ศักดิ์ดานุภาพยิ่งใหญ่
กว่าสัตว์ดิรัจฉานทั้งหลายเช่นนี้แล

“.....คู่อ่อนภิกษุทั้งหลาย ฉะนั้นเหมือนกัน เมื่อพระตถาคตอรหันต์
สัมมาสัมพุทธเจ้า เสด็จอุบัติขึ้นในโลกพระองค์ทรงแสดงธรรมว่า
รูป... เวทนา... สัญญา... สังขาร... วิญญาณ เป็นต้นนี้ เหตุเกิดขึ้น
แห่งรูป... เวทนา... สัญญา... สังขาร... วิญญาณ เป็นต้นนี้ ความดับ
แห่งรูป... เวทนา... สัญญา... สังขาร... วิญญาณ เป็นต้นนี้ แม้เทวดา
ทั้งหลายที่มีอายุยืน มีวรรณะมากด้วยความสุข ซึ่งดำรงอยู่ได้นาน
ในวิมานสูง ได้สดับธรรมเทศนาของพระตถาคตแล้ว โดยมากต่าง

308 จำชาติก่อนได้ คือจำขั้นที่ ๕ ได้

ปัญหา การที่บุคคลบางคนสามารถระลึกชาติก่อนได้นั้น เขาระลึก
อะไรได้ และระลึกอย่างไร?

พุทธคำรัสตอบ

“....ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สมณะหรือพราหมณ์เหล่าใด เหล่าหนึ่ง
.... ย่อมตามระลึกถึงชาติก่อนได้เป็นอันมาก สมณะหรือพราหมณ์
เหล่านั้นทั้งหมด ก็ย่อมตามระลึกถึงอุปาทานขั้นที่ ทั้ง ๕ หรือ ขั้น
ใดขั้นหนึ่ง... คือ ย่อมตามระลึกถึง รูป... เวทนา... สัญญา...
สังขาร... วิญญาณ ดังนี้ว่าในอดีตกาลเราเป็นผู้มี รูป... เวทนา...
สัญญา... สังขาร... วิญญาณ อย่างนี้....”

ขัชนิสสูตร ขันธ. ตี. (๑๕๘)

ตป. ๑๗ : ๑๐๕ ตพ. ๑๗ : ๕๔-๕๕

ตอ. K.S. ๓ : ๗๒

